Projekt Rozporządzenia Wojewody Śląskiego i tekst Planu Ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" i „Stawki"

ROZPORZĄDZENIE NR...../2006
WOJEWODY ŚLĄSKIEGO
z dnia.....2006 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" i Parku Krajobrazowego „Stawki".

Na podstawie art.19 ust.6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U Nr 92, z 2004 r. poz. 880 z późniejszymi zmianami), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" i Parku Krajobrazowego „Stawki" zwanych dalej „Parkami".

Rozdział 1
Cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji

§ 2.1. Cele ochrony walorów przyrody ożywionej na terenie Parków stanowią:

1) zachowanie pełnej różnorodności florystycznej i faunistycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
2) stwarzanie korzystnych warunków do prawidłowego funkcjonowania systemów przyrodniczych, ich trwałości i zdolności odtwarzania, ochrona struktury przestrzennej Parków z różnorodnymi fitocenozami, zbiorowiskami roślinnymi buczyn oraz pozostałymi zbiorowiskami z charakterystycznymi dla nich gatunkami rzadkiej, zagrożonej i chronionej flory i fauny;
3) zachowanie trwałości ekosystemów leśnych i odtwarzanie różnorodności biocenoz leśnych zgodnie z uwarunkowaniami siedliskowymi;
4) ochrona ekosystemów wodnych, obszarów podmokłych, w tym łąk zalewowych;
5) zachowanie bogactwa gatunkowego i różnorodności fauny Parków oraz ochronę biotopów warunkujących ich występowanie;
6) przywracanie obszarom negatywnie przekształconym ich potencjalnych walorów przyrodniczych;
7) prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz ochrony przyrody ożywionej Parków.

2.Cele ochrony walorów przyrody nieożywionej na terenie Parków stanowią:

1) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej Parków - rzeźby: jaskiń, ostańców skalnych, dolin rzecznych, źródlisk, form polodowcowych i innych elementów rzeźby decydujących o zróżnicowaniu siedliskowym i bioróżnorodności Parku – stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o pochodzeniu antropogenicznym;
2) ochrona źródeł, źródlisk, wywierzysk, wód płynących i otwartych;
3) ochrona Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – wody pitnej;
4) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
5) przywracanie obiektom negatywnie przekształconym ich potencjalnych walorów przyrodniczych;
6) prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz ochrony przyrody nieożywionej Parków.

3. Cele ochrony walorów krajobrazowo-kulturowych stanowią;

1) ochrona najcenniejszych fragmentów charakterystycznego krajobrazu Wyżyny Krakowsko – Wieluńskiej z ostańcami skalnymi i jaskiniami;
2) ochrona i kształtowanie cennego krajobrazu leśno-łąkowo-polnego, zachowanie walorów krajobrazowych strefy ekotonowej lasu;
3) zachowanie historycznie ukształtowanych układów przyrodniczo-kulturowych, w tym elementów decydujących o walorach krajobrazowych;
4) przywracanie obszarom o krajobrazie negatywnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych;
5) ochrona charakterystycznych cech przestrzennych środowiska kulturowego Parków;
6) zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej: warowni, dworów, kościołów, starych cmentarzy przykościelnych, młynów, kapliczek przydrożnych, stanowisk archeologicznych, itp.;

7) zachowanie charakterystycznych cech tradycyjnej architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego, z kamienia wapiennego i budownictwa charakterystycznego dla obszaru tej części Wyżyny;
8) zachowanie harmonijnych układów architektonicznych wsi i miast;
9) prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz ochrony krajobrazu Parków.

§ 3. Społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony obejmują:

1. Ponowne uruchomienie lokalnych źródeł utrzymania mieszkańców w oparciu o gospodarcze wykorzystanie naturalnych zasobów środowiska przyrodniczego obszaru Parków;

2. Prowadzenie działalności społeczno-gospodarczej zgodnej z regionalną tradycją oraz gwarantującej utrzymanie wysokich wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego Parków przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu życia mieszkańców Parków i podnoszenia poziomu cywilizacyjnego takich jak:
1) turystyka krajoznawcza i kwalifikowana, rekreacja oraz agroturystyka;
2) rolnictwo ekstensywne, zrównoważone i ekologiczne;
3) leśnictwo ukierunkowane na naturalizację lasów w warunkach ich gospodarczej eksploatacji;
4) nieuciążliwe dla środowiska przetwórstwo lokalnych zasobów.

3. Rozwijanie aktywność mieszkańców w dziedzinach związanych z obsługą funkcji Parków (usługi związane z obsługa ruchu turystycznego, agroturystyka, kultura, nauka, dydaktyka, krajoznawstwo, techniczna infrastruktura ochrony środowiska).

4. Kształtowanie polityki przestrzennej oraz zasad, kierunków i form działania podejmowanych na terenie Parku w sposób umożliwiający zachowanie, popularyzacje, upowszechnianie wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju.

5. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody jako dziedzictwa i bogactwa narodowego w procesie edukacji ekologicznej prowadzonej dla całej społeczności Parków oraz osób je odwiedzających.

Rozdział 2
Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

§ 4. Do podstawowych istniejących i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego występujących na terenie Parków zalicza się:

1. Dewastację przestrzeni i krajobrazu przez negatywną działalność prowadzoną w zakresie budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego polegającą na:
1) realizacji zabudowy rekreacyjnej jako zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej;
2) lokalizacji inwestycji mieszkaniowych i rekreacyjnych w obszarach o najwyższych walorach widokowych lub w innych miejscach, charakteryzujących się np. nagromadzeniem wartościowych form przyrodniczych – ostańców skalnych, jaskiń, muraw kserotermicznych itp.;
3) braku jednoznacznego określenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszarów dopuszczonych lub wykluczonych z zabudowy zagrodowej i rekreacyjnej;
4) złej formie architektonicznej zabudowy, stanowiącej zagrożenie ze względu na:
   a) brak powszechnie obowiązujących jednoznacznych standardów zabudowy regulujących jej formy architektoniczne,
   b) bałagan architektoniczny zabudowy istniejącej oraz dość duża dowolność w realizacji nowej zabudowy wynikające z przyczyn podanych w ppkt. a).

2. Dewastację środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez negatywną działalność prowadzoną w zakresie gospodarczego wykorzystania obszaru Parków polegającą na:
1) realizacji inwestycji gospodarczych w miejscach do tego nieprzewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz o charakterze wykluczającym jej lokalizację takich jak:
   a) złomowiska, składy zużytych opon itp.,
   b) wydobycie piasku i żwiru w miejscach najatrakcyjniejszych przyrodniczo i krajobrazowo,
   c) obiekty obsługi ruchu turystycznego, powodujące zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, kulturowego lub krajobrazu Parków,
   d) linie przesyłowe wysokiego napięcia, maszty telefonii komórkowej itp.,
   e) umieszczanie tablic reklamowych w miejscach lub w sposób kolidujący z charakterem obszaru.
2) niedostosowaniu gospodarki komunalnej do charakterystycznych cech obszaru Parków szczególnie w zakresie:

a) doinwestowania terenu w infrastrukturę techniczną zabezpieczającą środowisko przed niekorzystnym wpływem działalności człowieka,
b) uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej,
c) organizacji gospodarki odpadami z gospodarstw domowych w tym braku kontroli w zakresie gromadzenia i utylizacji odpadów przez te gospodarstwa.

3. Dewastację środowiska przyrodniczego, przestrzeni i krajobrazu przez negatywną działalność związaną z ruchem pojazdów mechanicznych w:
1) ruchu tranzytowym w sąsiedztwie dróg krajowych i wojewódzkich;
2) ruchu sobotnio – niedzielnym, w tym parkowanie pojazdów w lasach;
3) lokalnym związany z dojazdami do posesji.

4. Dewastację środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez negatywną działalność prowadzoną w zakresie gospodarki rolnej polegającą na:
1) dużej powierzchni odłogów i ugorów;
2) wynikającej z zaprzestania uprawy sukcesji naturalnej zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym;
3) niszczeniu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

5. Dewastację środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez negatywną działalność prowadzoną w zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej polegającą na:
1) wycince fragmentów lasu o cechach naturalnych – szczególnie fragmentów buczyn rosnących w rejonie nagromadzenia ostańców skalnych;
2) zalesianiu w miejscach otwarć widokowych nieużytków nieprzeznaczonych na ten cel w opracowaniu granicy rolno – leśnej;
3) występowaniu monokultur oraz zadrzewień pasowych wprowadzających dysharmonię krajobrazową, niejednokrotnie przesłaniających wartościowe obiekty;
4) niszczeniu drzew w ramach tzw. prac pielęgnacyjnych przy liniach wysokiego napięcia, drogach i innych liniowych elementach infrastrukturalnych;

6. Dewastację środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez negatywną działalność prowadzoną w zakresie turystyki i rekreacji polegającą na:
1) wzmożonej penetracji turystycznej terenu w zakresie wypoczynku weekendowego;
2) uprawianiu sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle motokrosowe, pojazdy ATV) w obszarach do tego nieprzeznaczonych;
3) uprawianiu sportów ekstremalnych oraz niekontrolowanej penetracji jaskiń.

7. Dewastację środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez negatywną działalność wynikającą z poziomu wiedzy o Parkach ich mieszkańców polegającą na:
1) niszczeniu potencjalnego źródła utrzymania – środowiska przyrodniczego, walorów krajobrazowych, kulturowych itp.;
2) wyrzucaniu do lasu śmieci z gospodarstw domowych oraz zakładów przemysłowych i usługowych;
3) niszczeniu zadrzewień;
4) wydawaniu pozwoleń na lokalizację inwestycji mających negatywny wpływ na środowisko Parku.

§ 5. Identyfikacja głównych zagrożeń zewnętrznych Parków:

1. Zagrożenia wymienione w §4 ust.1pkt.1,2,4; ust.2 pkt.1.b,c,d; ust.3 pkt.1,2; ust.6 pkt.1,2,3; stanowią również zagrożenie zewnętrzne Parków.

§ 6. Pełen wykaz zidentyfikowanych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych Parków oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczenia zawiera Załącznik nr 1, Tabela nr 1.

Rozdział 3
Obszary realizacji działań ochronnych, zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 7. 1 W oparciu o analizę walorów środowiska przyrodniczego, walorów krajobrazowych i kulturowych, skonfrontowanych z istniejącymi tendencjami w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz użytkowania terenu wyznacza się obszary realizacji działań ochronnych.

2. Obszary realizacji działań ochronnych oznacza się numerami od 1 do 6. Kolejne numery obszarów stanowią formę ich wartościowania pod względem zachowania stopnia ich naturalności i znaczenia dla realizacji celów, dla których utworzone zostały Parki, poszczególne obszary swym zasięgiem obejmują:

1) Obszar nr 1 – Obszar krajobrazu quasinaturalnego – w jego skład wchodzą tereny o bardzo dużej spontaniczności procesów przyrodniczych oraz występowania gatunków. Obszar podlegający niewielkiej antropopresji;
2) Obszar nr 2 – Obszar krajobrazu półnaturalnego – w jego skład wchodzą tereny o znacznej spontaniczności procesów przyrodniczych oraz występowania gatunków. Obszar podlegający częściowej antropopresji;
3) Obszar nr 3 – Obszar krajobrazu zharmonizowanego – w jego skład wchodzą tereny przez długi okres czasu kształtowane przez człowieka, w których zachodzą wzmożone procesy sukcesji wtórnej;
4) Obszar nr 4 – Obszar krajobrazu kulturowego-nieharmonijnego – w jego skład wchodzą tereny przekształcone w wyniku działalności człowieka, które charakteryzują się występowaniem agrocenoz oraz luźną zabudową mieszkaniową;
5) Obszar nr 5 – Obszar krajobrazu zurbanizowanego – w jego skład wchodzą tereny o dużym odsetku gatunków obcych i synantropijnych, a w krajobrazie dominują obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej;
6) Obszar nr 6 – Obszar krajobrazu zdegradowanego – w jego skład wchodzą tereny silnie przekształcone w wyniku ingerencji człowieka, wymagające działań naprawczych.

3. Ze względów funkcjonalnych Obszary 2 i 4 dzieli się na dwa podobszary:
1) 2A – Obszary o wysokich walorach przyrodniczych;
2) 2B – Obszary atrakcyjne turystycznie – rejony nagromadzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych charakterystycznych dla obszaru Parku;
3) 4A – Obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejon poszukiwania rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru;
4) 4B – Obszary wzmacniania wartości kulturowych.

§ 8.1. Charakterystykę, cele utworzenia, wskazania dla działań ochronnych w poszczególnych Obszarach i Podobszarach oraz zakresy prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu zawiera Załącznik nr 1, Tabela nr 2.

2. Zasięg terytorialny poszczególnych obszarów realizacji działań ochronnych przedstawia część graficzna planu ochrony stanowiąca Złącznik nr 2.

Rozdział 4
Udostępnianie obszarów dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów

§ 9.1 Cały teren Parków udostępnia się dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych.

2. Udostępnienie do innych form gospodarowania niż wymienione w ust.1 ograniczone jest do wybranych obszarów działań ochronnych i stref funkcjonalnych.

§ 10. Wprowadza się następujące ogólne zasady udostępnienia Parków dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych:

1. Turystyczne, rekreacyjne i edukacyjne udostępnianie obszaru Parków musi być podporządkowane realizacji celów, dla których je utworzono, ochronie wartości przyrodniczych i kulturowych.

2. Na całym obszarze Parków rodzaj, formy i wielkość zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego muszą być dostosowane do rodzaju i stopnia odporności na degradację elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego – szczegóły w Załączniku nr 1, Tabeli nr 3.

3. Celem udostępnienia terenu Parków dla turystyki i rekreacji jest zaspokojenie potrzeb w zakresie wypoczynku, rekreacji i regeneracji zdrowia mieszkańców i turystów.

4. Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny koncentrować się na:
1) funkcjonowaniu ośrodków edukacji ekologicznej;
2) świadczeniu usług przewodnickich w zakresie uprawiania turystyki przyrodniczej i kulturowej;
3) organizowaniu zajęć kameralnych (w tym laboratoryjnych, audiowizualnych) związanych z edukacją przyrodniczą;
4) organizowaniu zajęć terenowych w oparciu o ścieżki edukacyjne i szlaki turystyczne;
5) podejmowaniu działań mających na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody i środowiska, w tym szkolenia, akcje edukacyjne.

5. Działania z zakresu turystyki, rekreacji i edukacji ekologicznej powinny być realizowane przede wszystkim przez wyspecjalizowane organizacje i przedsiębiorstwa turystyczno-wypoczynkowe, administrację samorządową, Dyrektora i Służbę Parków, ośrodki edukacyjne Parków, nadleśnictwa i inne zainteresowane jednostki.

6. Dopuszcza się możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, wodnej, konnej, narciarskiej i przyrodniczej poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi i ścieżkami edukacyjnymi (nie dotyczy rezerwatów przyrody i ostoi zwierzyny), jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 11. Szczegółowy zakres udostępnienia obszaru Parku oraz określenie sposobów korzystania z poszczególnych obszarów i stref funkcjonalnych zawiera Załącznik nr 1, Tabela nr 3.

Rozdział 5
Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych

§ 12. Na obszarze Parków jako wytyczne na potrzeby opracowania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustala się określone poniżej uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego**:**

1. Ustala się:
1) zachowanie wartościowych elementów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych;
2) uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wytycznych wynikających z ochrony walorów krajobrazowych ujętych w Załączniku nr 1, Tabeli nr 2;
3) uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego standardów zabudowy określonych w Załączniku nr 1, Tabeli nr 2;
4) poszukiwanie możliwości lokalizacji inwestycji poza I i II strefą funkcjonalną;
5) porządkowanie gospodarki ściekowej w tym podłączanie obiektów użytkowych do sieci kanalizacyjnej lub zastosowanie zbiorników bezodpływowych;
6) cięcia pielęgnacyjne zadrzewień pasowych – wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi prowadzić pod nadzorem służb ochrony przyrody;
7) prowadzenie nadzoru archeologicznego przy wykonywaniu inwestycji liniowych związanych z wykopami.

2. Nie dopuszcza się:
1) lokalizowania zabudowy letniskowej poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
2) umieszczania tablic reklamowych poza obszarami zabudowanymi;
3) lokalizowania elementów zagospodarowania terenu i małej architektury kolidujących z charakterem miejsca, miejscową tradycją lub krajobrazem;
4) składowania odpadów przemysłowych oraz lokalizacji złomowisk;
5) wydobywania kopalin na powierzchni powyżej 2 ha i w ilości przekraczającej 20.000 m^3/rok z wyjątkiem przypadków, kiedy eksploatacja odbywa się na podstawie koncesji udzielonej przed opublikowaniem niniejszego rozporządzenia;
6) wypełniania dołów pochodzenia antropogenicznego przy użyciu odpadów z wyjątkiem materiałów autochtonicznych takich jak: skruszone skały, odpadowe piaski i iły, grunt i kamienie, gleba i kamienie, grunt z wykopów i pogłębiania, żwir;
7) wprowadzania barier architektonicznych utrudniających dostęp do obiektów uznanych za wartości krajobrazowe i kulturowe obszaru;
8) wprowadzania barier architektonicznych eliminujących lub ograniczających drożność istniejących korytarzy ekologicznych;
9) niszczenia namulisk, szaty naciekowej i innych elementów jaskiń i schronisk skalnych;
10) uprawiania wspinaczki poza wyznaczonymi drogami wspinaczkowymi lub obiektami zatwierdzonymi (wskazanymi) przez organy i służby ochrony przyrody.

3. Dopuszcza się:
1) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego;
2) lokalizację urządzeń edukacji ekologicznej;

3) gospodarcze użytkowanie lasów, łąk i pól, w tym polowanie, łowienie ryb i zbieranie runa leśnego z wyjątkiem obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody, dla których obowiązują stosowne zakazy;
4) speleologiczną penetrację jaskiń na warunkach określonych przez organy i służby ochrony przyrody.

§ 13.1. W celu praktycznej realizacji ochrony środowiska przyrodniczego oraz zapewnienia racjonalnego rozwoju gospodarczego obszaru Parków w ujęciu wielkoprzestrzennym wprowadza się strefy funkcjonalne obejmujące duże cechujące się znaczną jednorodnością powierzchnie.

2. Poszczególne strefy funkcjonalne wyznacza się w oparciu o analizę walorów środowiska, skonfrontowanych z istniejącymi tendencjami w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz użytkowania terenu.

3. Wyznacza się pięć bazowych stref funkcjonalnych, gdzie:
1) Strefy I i II są strefami wyznaczonymi dla potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu;
2) Strefy III i IV są strefami aktywności gospodarczej, zachowania walorów kulturowych i działań naprawczych prowadzonych na obszarach zdewastowanych;
3) Strefa V jest strefą obejmującą potencjalne obszary konfliktowe, dla których funkcji i przeznaczenia terenu nie udało się ustalić z Radami Gmin na etapie przygotowania projektu planu ochrony. Nastąpi to w trakcie obowiązywania planu ochrony przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4. Dla usprawnienia funkcjonowania całości systemu w poszczególnych strefach wprowadza się podstrefy, precyzujące proponowane działania ochronne oraz pełniej definiujące zakres zainwestowania oraz udostępnienia rekreacyjno-turystycznego obszaru Parków.

5. Obszar parku ujęty został w pięciu strefach i sześciu podstrefach, gdzie strefy i podstrefy ochrony przyrody i krajobrazu mogą występować równolegle z podstrefą obejmującą obszary wzmacniania wartości kulturowych.

§ 14.1.Szczegółowy opis poszczególnych stref wraz z podstrefami, cel ich utworzenia oraz preferowane kierunki zagospodarowania przedstawia Załącznik nr 1, Tabela nr 4.

2. Zasięg terytorialny poszczególnych stref i podstref funkcjonalnych przedstawia część graficzna planu ochrony stanowiąca Złącznik nr 2.

§ 15. Wykonanie rozporządzenia powierza się Dyrektorowi Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.

§ 16. Rozporządzenie podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach i powiatach, których dotyczy.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

/ - / WOJEWODA ŚLĄSKI

Przewodniczący Rady
Gminy Janów

/-/ *Sławomir Krzyształowski*